

Het Zondagochtend Concert

8 oktober 2023 - Grote Zaal - 11.00 uur

Voorprogramma in de Spiegelzaal om 10.00 uur

Het Zondagochtend Concert 30 jaar!

Groot Omroepkoor
Florian Helgath, dirigent
Hannes Minnaar, piano

Johannes Brahms 1833-1897
O schöne Nacht, uit 'Vier Quartette', op. 92*
Nachtwache I, uit 'Fünf Gesänge', op. 104**
Capriccio in g, op. 116 nr. 3***
Vineta, uit 'Drei Gesänge', op. 42**
Intermezzo in Es, op. 117 nr. 1***
Nachtwache II, uit 'Fünf Gesänge', op. 104**
Geistliches Lied, op. 30*

Frank Martin 1890-1974
Mis voor dubbelkoor
Kyrie
Gloria
Credo
Sanctus
Agnus Dei

* Koor en piano
** Koor a cappella
*** Piano solo

Het voorprogramma **Spiegelzaal** en
Het Zondagochtend Concert worden
elke week door AVROTROS rechtstreeks
uitgezonden op NPO Klassiek.

ONTDEK MEER

Op concertgebouw.nl/ontdek gaat een wereld voor u open. U vindt er video's, interviews, verhalen, podcasts, concertregistraties en nog veel meer.

Lees bijvoorbeeld het interview met AVROTROS-presentator Hans van den Boom over 30 jaar Het Zondagochtend Concert op concertgebouw.nl/van-den-boom.

Verwacht in Het Zondagochtend Concert

15 okt - Grote Zaal

Chloe Rooke dirigeert Beethovens *Symfonie nr. 7*

22 okt - Grote Zaal

Dvořák's *Strijkersserenade* en Christianne Stotijn zingt *Il tramonto*

28 okt - Grote Zaal

Familieconcert: Halloween (6+)

5 nov - Grote Zaal

Mendelssohns 'Italiaanse' en Denis Kozhukhin speelt *Paganini-varianties*

Zien we u binnenkort weer terug op zondagochtend?

De volledige concertagenda vindt u op concertgebouw.nl/zondag.

Deel uw zondagochtendgevoel op X (Twitter) #hetzondagochtendgevoel.

'O mooie nacht! Aan de hemel glanst sprookjesachtig de maan in al haar grote pracht.' Met het openingslied van vanmorgen worden we door de uitvoerenden meteen ondergedompeld in de romantiek. Dit soort poëzie, over onderwerpen als natuur, liefde, gevoel of sterfelijkheid, die uit de pen van tal van romantische dichters stroomde, was koren op de molen van de negentiende-eeuwse componisten. De in Hamburg geboren Johannes Brahms was een van hen. De gedichten die hij onder ogen kreeg werden in zijn handen muzikale pareltjes. Voor solostem en piano of voor meerstemmig koor. Wat die laatste categorie betreft: in de verschillende steden waar hij woonde werkte Brahms onder meer als koordirigent. Voor kleinere of grote vocale ensembles schreef hij tal van gevarieerde, zingbare werken, waarin hij vaak zijn liefde voor volksmelodieën of de kunst van oude meesters tentoonspreidde. In dit programma horen we hieruit een kleine bloemlezing.

Canon

Om met de koorwerken zonder begeleiding (a cappella) te beginnen: de zesstemmige *Drei Gesänge*, op. 42, die Brahms rond 1860 schreef, zijn relatief vroege werken in diens

kooroevere. 'Vineta', het tweede deel, doet denken aan een volkslied. Het duurde zo'n tien jaar voordat de componist een uitgever voor de werken vond. Bijna dertig jaar na de *Drei Gesänge* zette Brahms zich aan zijn *Fünf Gesänge*, op. 104 en had zijn stijl zich verdiept. 'De muziek dringt hier in de barsten en breuken van de spraak', schreef een commentator. Een vriendin van Brahms vroeg zich af of de 'bittere ernst' van deze muziek wel natuurlijk tot klinken zou kunnen komen. De twee andere koorstukken van Brahms die we vanmorgen horen, zijn voorzien van pianobegeleiding. Al in 1856 ontstond *Geistliches Lied*, op. 30. Als je goed luistert hoor je in dit lied een (dubbele) canon: de tenor imiteert de sopraan, de bas de alt, maar dan een toon lager.

Wiegelied

Het Groot Omroepkoor en dirigent Florian Helgath krijgen in die werken gezelschap van de bekende Nederlandse pianist Hannes Minnaar. Minnaar, winnaar van de Nederlandse Muziekprijs en onder meer succesvol op de fameuze Koningin Elisabethwedstrijd, laat daarnaast twee geliefde solowerken van Brahms horen: het onrustige en emotionele *Capriccio in g*, op. 116 nr. 3, gecomponeerd rond 1892, en het

Intermezzo in Es, op. 117 nr. 1 uit dezelfde tijd. Bij dit *Intermezzo* noteerde Brahms de woorden uit een wiegelied van Johann Gottfried Herder: 'Slaap zacht mijn kind, het spijt me zeer je te zien huilen.'

Verborgen

Voor het laatste werk van het programma stappen we over naar de klankwereld van Frank Martin. De Zwitserse componist – die decennialang in Nederland woonde en zoon was van een calvinistische dominee – schreef zijn *Mis voor dubbelkoor* in de jaren twintig van de vorige eeuw. Aanvankelijk borg de componist de partituur op en wilde hij niet dat het zou worden uitgevoerd. 'Ik was bang', aldus Martin, 'dat het werk beoordeeld zou worden vanuit een puur esthetisch standpunt. De mis was destijds een zaak tussen God en mij. De expressie van religieuze gevoelens moest verborgen blijven.' Gelukkig besloot de componist het werk zo'n veertig jaar toch te laten zien aan een koordirigent. In 1963 vond de première plaats. Martin verwerkte in de mis geen gregoriaanse gezangen, maar zijn lyrische melodiek doet er soms wel aan denken. In zijn geheel eigen idioom laat hij traditionele en nieuwere compositietechnieken hand in hand gaan.

Schoonheid

Martin schreef in 1970: 'Laten we hopen dat er nog steeds de overtuiging, de jeugd en iets van schoonheid te vinden is in deze bijna een halve eeuw oude mis.' Die hoop werd bewaarheid: inmiddels behoort het tot de geliefde koorstukken van de twintigste eeuw. Ook dirigent Florian Helgath is een groot fan van Martins mis. Bij een eerdere uitvoering zei hij: 'Het werk is muzikaal zeer gevarieerd: er zijn heel zachte passages, en ook heel ritmische en energieke delen. Het is als het leven zelf: je hebt verschillende karakters en situaties. De mis is niet te heilig en niet erg liturgisch; vocaal is het erg virtuoos.'

Dirk Luijmes